**sreda, 28. april 2021**

P9_TA(2021)0143

## Varstvo tal

### Resolucija Evropskega parlamenta z dne 28. aprila 2021 o varstvu tal (2021/2548(RSP))

(2021/C 506/07)

*Evropski parlament*,

— ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti člena 191,

— ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 12. decembra 2019 o podnebnih spremembah,

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 23. oktobra 2020 z naslovom „Biotska raznovrstnost – potrebno je nujno ukrepanje“,

— ob upoštevanju Sklepa št. 1386/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2020 „Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta“ ([1]) (sedmi okoljski akcijski program) in njegove vizije za leto 2050,

— ob upoštevanju Direktive 2003/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o sodelovanju javnosti pri sestavi nekaterih načrtov in programov v zvezi z okoljem ([2]),

— ob upoštevanju Direktive 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode ([3]),

— ob upoštevanju predloga Komisije za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi okvira za varstvo tal in spremembi Direktive 2004/35/ES (COM(2006)0232),

— ob upoštevanju Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) ([4]),

— ob upoštevanju Direktive 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike ([5]),

— ob upoštevanju Direktive Sveta 86/278/EGS z dne 12. junija 1986 o varstvu okolja, zlasti tal, kadar se blato iz čistilnih naprav uporablja v kmetijstvu ([6]),

— ob upoštevanju Direktive Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov ([7]) (direktiva o nitratih),

— ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2009/128/ES z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov ([8]) ter njenih poznejših sprememb,

— ob upoštevanju Direktive (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka ([9]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2017/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o živem srebru in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1102/2008 ([10]),

([1]) UL L 354, 28.12.2013, str. 171.
([2]) UL L 156, 25.6.2003, str. 17.
([3]) UL L 143, 30.4.2004, str. 56.
([4]) UL L 334, 17.12.2010, str. 17.
([5]) UL L 327, 22.12.2000, str. 1.
([6]) UL L 181, 4.7.1986, str. 6.
([7]) UL L 375, 31.12.1991, str. 1.
([8]) UL L 309, 24.11.2009, str. 71.
([9]) UL L 344, 17.12.2016, str. 1.
([10]) UL L 137, 24.5.2017, str. 1.

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ([11]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o pravilih za neposredna plačila kmetom na podlagi shem podpore v okviru skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 637/2008 in Uredbe Sveta (ES) št. 73/2009 ([12]),

— ob upoštevanju političnih smernic Komisije za obdobje 2019–2024, zlasti cilja o Evropi brez emisij,

— ob upoštevanju predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (COM(2018)0392),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640),

— ob upoštevanju predloga Komisije za sklep Evropskega parlamenta in Sveta o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2030 (za osmi okoljski akcijski program – OAP) (COM(2020)0652),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja (COM(2020)0380),

— ob upoštevanju poročila o stanju svetovnih virov tal, ki so ga leta 2015 objavili Medvladna tehnična skupina za tla (ITPS), Svetovno partnerstvo za tla (GSP) in Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom „Strategija ‚od vil do vilic' za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem" (COM(2020)0381),

— ob upoštevanju poročila Komisije z dne 13. februarja 2021 o izvajanju tematske strategije za varstvo tal in dejavnosti, ki potekajo v zvezi s tem (COM(2012)0046),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. septembra 2011 z naslovom „Časovni okvir za Evropo, gospodarno z viri" (COM(2011)0571),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. marca 2020 z naslovom „Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo – Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo" (COM(2020)0098),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. oktobra 2020 o strategiji na področju kemikalij za trajnostnost – okolju brez strupov naproti (COM(2020)0667),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 16. aprila 2002 o razvoju tematske strategije za varstvo tal (COM(2002)0179),

— ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 12. aprila 2012 glede smernic o dobrih praksah za omejevanje, zmanjševanje ali uravnoteženje pozidave tal (SWD(2012)0101),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. novembra 2003 o sporočilu Komisije o razvoju tematske strategije za varstvo tal ([13]),

([11]) UL L 156, 19.6.2018, str. 1.
([12]) UL L 347, 20.12.2013.
([13]) UL C 87 E, 7.4.2004, str. 395.

**sreda, 28. april 2021**

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2007 o tematski strategiji za varstvo tal ([14]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. januarja 2020 o 15. zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o biološki raznovrstnosti (COP15) ([15]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o izrednih podnebnih in okoljskih razmerah ([16]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. januarja 2019 o postopku Unije za registracijo pesticidov ([17]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. julija 2020 o trajnostni strategiji za kemikalije ([18]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. februarja 2021 o novem akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo ([19]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2020 o evropskem zelenem dogovoru ([20]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2007 o tematski strategiji za varstvo tal ([21]),

— ob upoštevanju mnenja Odbora regij z dne 19. januarja 2013 o izvajanju tematske strategije za varstvo tal ([22]),

— ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o razvoju tematske strategije za varstvo tal (COM(2002)0179) ([23]),

— ob upoštevanju mnenja Odbora regij z dne 5. februarja 2021 o agroekologiji (CDR 3137/2020),

— ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 33/2018 z naslovom „Boj proti dezertifikaciji v EU: vse večja grožnja, v zvezi s katero so potrebni dodatni ukrepi“,

— ob upoštevanju pregleda ustreznosti zakonodaje EU o vodah (SWD(2019)0439),

— ob upoštevanju agende Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja, zlasti cilja 15 o zaščiti, obnovi in spodbujanju trajnostnega izkoriščanja kopenskih ekosistemov, trajnostnem gospodarjenju z gozdovi, boju proti dezertifikaciji, zaustavitvi degradacije tal in odpravi njenih posledic ter zaustavitvi upadanja biotske raznovrstnosti,

— ob upoštevanju nove leipziške listine o preobrazbeni moči mest za skupno dobro, ki je bila sprejeta na neformalnem ministrskem srečanju o mestni politiki 30. novembra 2020,

— ob upoštevanju sporazuma, sprejetega na 21. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije Organizacije združenih narodov o spremembi podnebja (COP21) 12. decembra 2015 v Parizu (Pariški sporazum),

— ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji/degradaciji tal (UNCCD),

— ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov o biološki raznovrstnosti (UNCBD),

---

([14]) UL C 282 E, 6.11.2008, str. 138.
([15]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0015.
([16]) Sprejeta besedila, P9_TA(2019)0078.
([17]) UL C 411, 27.11.2020, str. 48.
([18]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0201.
([19]) Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0040.
([20]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0005.
([21]) UL C 282 E, 6.11.2008, str. 138.
([22]) UL C 17, 19.1.2013, str. 37.
([23]) UL C 61, 14.3.2003, str. 49.

— ob upoštevanju poročila o oceni degradacije in obnove tal, ki ga je 23. marca 2018 objavila Medvladna platforma o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES),

— ob upoštevanju poročila Evropske agencije za okolje z dne 4. decembra 2019 z naslovom „The European environment – state and outlook 2020“ (Evropsko okolje – stanje in napovedi 2020),

— ob upoštevanju poročila „The State of Soil in Europe – A contribution of the JRC to the European Environment Agency's Environment State and Outlook Report“ (Stanje tal v Evropi – prispevek JRC k poročilu Evropske agencije za okolje o stanju in napovedih za evropsko okolje), ki sta ga leta 2012 objavila Komisija in Skupno raziskovalno središče,

— ob upoštevanju posebnega poročila Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) z dne 8. avgusta 2019 o podnebnih spremembah in zemljiščih,

— ob upoštevanju poročila Urada ZN za zmanjševanje tveganja nesreč (UNRR) iz leta 2018 z naslovom „Economic losses, poverty & disasters: 1998-2017“ (Gospodarske izgube, revščina in katastrofe: 1998–2017),

— ob upoštevanju vprašanj za ustni odgovor Svetu in Komisiji o varstvu tal (O-000024/2021 – B9-0011/2021 in O-000023/2021 – B9-0010/2021),

— ob upoštevanju členov 136(5) in 132(2) Poslovnika,

— ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane,

A. ker so tla bistven, kompleksen, večnamenski in živ ekosistem, ki je bistvenega okoljskega in družbeno-gospodarskega pomena, opravlja številne ključne funkcije in zagotavlja storitve, ki so ključnega pomena za človekov obstoj ter za preživetje ekosistemov, tako da bodo lahko sedanje in prihodnje generacije zadovoljevale svoje potrebe;

B. ker so tla največje skladišče ogljika na Zemlji in vsebujejo približno 2 500 Gt ogljika, v primerjavi z 800 Gt v ozračju in 560 Gt v rastlinah in živalih; ker so zdrava tla nujna za blažitev posledic sprememb podnebja, saj odstranijo približno 25 % ekvivalenta ogljika, ki ga svet vsako leto proizvede s fosilnimi gorivi; ker so obdelana tla na svetovni ravni izgubila od 50 do 70 % prvotnih zalog ogljika ([24]);

C. ker je bilo v Evropi opredeljenih več kot 320 različnih vrst tal, znotraj vsake vrste pa obstajajo številne fizične, kemične in biološke variacije;

D. ker so tla kot habitat in genski sklad bistvenega pomena, saj gostijo 25 % svetovne biotske raznovrstnosti, zagotavljajo ključne ekosistemske storitve lokalnim skupnostim in v svetovnem merilu, kot je oskrba s hrano, zagotavljajo pa tudi surovine, uravnavanje podnebja s sekvestracijo ogljika, čiščenje vode, regulacijo hranil in zatiranje škodljivcev ter služijo kot platforma za človeško dejavnost in so pomembna za odpornost na poplave in suše; ker je nastajanje tal ena od ekosistemskih procesov, za katerega vemo, da v Evropi upada;

E. ker so tla sicer dinamična, a so zelo občutljiva in so neobnovljiv končen vir, glede na čas, ki ga potrebujejo za svoj nastanek, in sicer približno centimeter živice vsakih 1 000 let; ker so zato tla zelo dragocen vir;

F. ker so tla pomembna za lepoto naše narave v Evropi, kot tudi gozdna območja, obale, gorska območja in vsi ostali evropski ekosistemi;

([24]) Schwartz, J.D. 2014. *Soil as Carbon Storehouse: New Weapon in Climate Fight?*, Yale Environment 360.

G. ker so tla pod travinjem in gozdovi neto ponori ogljika in po ocenah v EU odstranijo do 80 milijonov ton ogljika letno ([25]); vendar pa so njivske površine in travinje v EU skupno neto emisijski vir in so leta 2017 izpustile okrog 75,3 milijonov ton ekvivalenta CO2 (MtCO2e) ([26]); ker imata torej kmetijstvo in gozdarstvo edinstveno možnost, da prispevata k odstranjevanju ogljika iz ozračja z zajemanjem in shranjevanjem ogljika v tleh in biomasi;

H. ker so struktura in lastnosti tal rezultat njihovega nastajanja, geomorfoloških in geoloških procesov, ki so trajali tisočletja, in zato tla spadajo med neobnovljive vire; ker je zato preprečevanje vsakršnih poškodb plasti tal (erozija, uničevanje, degradacija, zasoljevanje itd.) in onesnaženja tal stroškovno veliko učinkovitejše od poskusov za obnovitev njihovih funkcij;

I. ker so funkcije tal močno odvisne od njihove biotske raznovrstnosti; ker sta raznolikost nad tlemi in v tleh povezani, pri čemer je biotska raznolikost tal pomemben dejavnik pri lokalni raznolikosti rastlin;

J. ker varovanje biotske raznolikosti tal ni vključeno v večino zakonodaje za varovanje okolja (kot sta direktiva o habitatih in Natura 2000) in v pomembnejšo zakonodajo Unije na področju skupne kmetijske politike; ker je povečanje ali ohranjanje biotske raznovrstnosti tal učinkovita rešitev, ki lahko prispeva k obnovi in zmanjšanju onesnaženosti tal;

K. ker v EU kot drugod po svetu človek s svojimi dejavnostmi še vedno uničuje zemljišča in tla, denimo s slabim upravljanjem zemljišč, spremembo rabe zemljišč, z netrajnostnimi kmetijskimi praksami, opuščanjem zemljišč, onesnaževanjem, netrajnostnimi gozdarskimi praksami in pozidavo tal, izgubo biotske raznovrstnosti ter podnebnimi spremembami, k temu pa pogosto prispevajo tudi drugi dejavniki, kar zmanjšuje njihove zmogljivosti za zagotavljanje ekosistemskih storitev za celotno družbo;

L. ker je obžalovanja vredno, da trenutno ne kaže, da bodo EU in države članice izpolnile svoje mednarodne in evropske zaveze v zvezi s tlemi in zemljišči, ki so zlasti:

(a) boj proti dezertifikaciji, sanacija degradiranih zemljišč in tal, vključno z zemljišči, prizadetih zaradi dezertifikacije, suš in poplav, ter prizadevanja za nevtralnost degradacije tal do leta 2030;

(b) doseči, da ne bi bilo neto uporabe novih zemljišč do leta 2050, in zmanjšati erozijo, povečati organski ogljik v tleh in doseči napredek pri sanacijskem delu do leta 2020;

(c) trajnostno upravljanje zemljišč v EU, ustrezna zaščita tal in zagotovitev, da bo sanacija kontaminiranih območij do leta 2020 dobro utečena;

M. ker imajo tla pomembno vlogo pri gospodarjenju z vodo, saj zdrava tla z visoko vsebnostjo organskih snovi koristijo vodnemu sistemu in prispevajo k blaženju podnebnih sprememb in k prilaganju nanje; ker mokrišča, šotišča ter podeželske in urbane naravne rešitve skladiščijo in prečistijo deževnico, kar omogoča polnjenje vodonosnikov za premostitev suhih obdobij in preprečuje povezavo s kanalizacijo, s tem pa se zmanjša izlivanje neobdelanih odpadnih voda v času močnega dežja;

N. ker tla v EU ogrožajo številni ključni dejavniki, kot so podnebne spremembe, pozidava, konsolidacija, erozija, poplave in zemeljski plazovi, suše, hidrogeološka nestabilnost, izguba organskih snovi v tleh, požari, orkani, zasoljevanje, kontaminacija in izguba biotske raznovrstnosti tal, zakisljevanje in dezertifikacija; ker obstoječa zakonodaja EU in držav članic teh stalnih procesov degradacije sploh ne obravnava ali jih ne obravnava ustrezno;

---

([25]) Evropska agencija za okolje, „*Soil Organic Carbon*“ (Organski ogljik v tleh), 20. februar 2017. https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/soil-organic-carbon-1/assessment

([26]) Inštitut za evropsko okoljsko politiko, „*Climate and Soil Policy Brief: Better Integrating Soil Into EU Climate Policy*“ (Pregled podnebne in talne politike: boljše vključevanje tal v podnebno politiko EU), oktober 2020 https://ieep.eu/uploads/articles/attachments/437a17b8-f8a4-478d-ab7f-4a74e2e60ced/IEEP%20(2020)%20Climate%20and%20soil%20policy%20brief%20-%20Better%20integrating%20soil%20into%20EU%20climate%20policy.pdf?v=63771126961

O. ker erozija tal vpliva na 25 % kmetijskih zemljišč v EU in se je med letoma 2000 in 2010 povečala za približno 20 %; ker se ocenjuje, da v EU zaradi erozije tal vsako leto izgubimo za 1,25 milijarde EUR kmetijske proizvodnje ([27]); ker se zaloge ogljika v ornih tleh zmanjšujejo in EU nezadržno izgublja svoja mokrišča in šotišča; ker na obsežnem delu kmetijskih zemljišč EU prihaja do zasoljevanja in dezertifikacije, pri čemer je 32–36 % evropskega podtalja ([28]) močno izpostavljenega konsolidaciji tal;

P. ker je erozija naravni pojav, ki lahko povzroči plazove blata z včasih katastrofalnimi posledicami, kot so globoke razpoke in izguba rodovitne živice; poudarja, da je lahko dolgoročna posledica erozije degradacija tal in izguba obdelovalnih površin;

Q. ker ima netrajnostno upravljanje zemljišč in tal več negativnih učinkov na kopensko in sladkovodno biotsko raznovrstnost, pa tudi na morsko biotsko raznovrstnost, kar povzroča spremembo hidrografskih pogojev, presežno koncentracijo hranil in onesnaževal ter večjo izgubo in propadanje obalnih morskih ekosistemov; ker se bo po napovedih zaščita obalne linije v Evropi zmanjšala, kar bo ogrozilo naravno zmožnost obalnih ekosistemov, da zmanjšujejo posledice podnebnih sprememb in izrednih vremenskih dogodkov na najranljivejših obalnih območjih;

R. ker raba tal spreminja kakovost in količino ekosistemskih storitev, saj pogojuje potencial zemljišč in tal za zagotavljanje teh storitev; ker so glavni vzrok za degradacijo zemljišč in tal netrajnostne kmetijske in gozdarske prakse, širjenje urbanih območij in podnebne spremembe ([29]);

S. ker so informacije o tleh v Evropi še vedno nepopolne in neusklajene; ker to ovira sprejemanje ustreznih odločitev za varstvo tal na regionalni in na lokalni ravni;

T. ker se odgovornost EU za varstvo tal ne konča na mejah EU, saj povpraševanje po zemljiščih za nastanitev, gojenje hrane in biomase na svetu narašča, podnebne spremembe pa bodo najverjetneje negativno vplivale na povpraševanje po zemljiščih, na njihovo razpoložljivost in degradacijo; ker je EU prek proizvodov, ki jih uvaža, neto „uvoznica“ prsti in s tem prispeva k degradaciji tal v tretjih državah;

U. ker degradacija tal zaostruje posledice naravnih nesreč in prispeva k socialnim problemom;

V. ker bo zaradi podnebnih sprememb in neprimernih kmetijskih in agronomskih praks do leta 2050 verjetno prišlo do dezertifikacije velikega dela južne Evrope, če ne bomo odločno ukrepali; ker ta nevarnost ni skladno, učinkovito in uspešno obravnavana na ravni EU ([30]); ker je 3,8 milijona ha površin v EU izpostavljenih zasoljevanju in ker so obmorska obalna tla močno slana, zlasti v Sredozemlju;

W. ker varstvo tal v Evropi trenutno ureja zakonodaja o varstvu drugih okoljskih virov ter je pristransko in razdrobljeno med številne politične instrumente, ki med seboj niso usklajeni in so pogosto nezavezujoči, tako na ravni EU kot na ravni držav članic in regionalni ravni;

X. ker so prostovoljne nacionalne pobude in obstoječi nacionalni ukrepi pomembni za doseganje cilja glede boljšega varstva tal, vendar se je izkazalo, da samo te pobude in ukrepi ne zadostujejo in da si je potrebno bolj prizadevati za preprečevanje nadaljnje degradacije tal, vključno z uporabo novih zemljišč; ker se kljub tematski strategiji za tla degradacija tal nadaljuje po vsej EU; ker so čezmejni ukrepi potrebni tudi v primerih, povezanih z onesnaževanjem ali večjimi nesrečami;

---

([27]) https://ec.europa.eu/jrc/en/news/soil-erosion-costs-european-farmers-125-billion-year#:~:text=Soil%20erosion%20costs%20European%20countries,consequences%20do%20not%20stop%20ther

([28]) Delovni dokument služb Komisije, *Evaluation of the 7th EAP* (Ocena sedmega okoljskega akcijskega programa) (SWD(2019)0181).

([29]) Poročilo Evropske agencije za okolje iz leta 2019 o stanju in obetih za evropsko okolje za leto 2020.

([30]) Delovni dokument služb Komisije, *Evaluation of the 7th EAP* (Ocena sedmega okoljskega akcijskega programa) (SWD(2019)0181).

**sreda, 28. april 2021**

Y. ker je bilo v obdobju 2000–2018 izkoriščanih 11-krat več zemljišč, kot je bilo rekultiviranih ([31]); ker brez zavezujočih ukrepov za omejitev uporabe novih zemljišč in spodbujanje obnove, rekultivacije in recikliranja ne bo mogoče doseči cilja, da do leta 2050 ne bo neto uporabe novih zemljišč;

Z. ker je bilo ugotovljeno, da je pomanjkanje celovitega, ustreznega, skladnega in integriranega pravnega okvira EU za varstvo evropskih zemljišč in tal največja vrzel, ki prispeva k stalni degradaciji velikega deleža tal v Uniji, zmanjšuje uspešnost obstoječih spodbud in ukrepov ter Evropo ovira pri doseganju zastavljenih okoljskih, trajnostnorazvojnih in podnebnih ciljev ter spoštovanju mednarodnih zavez; ker je bil prejšnji poskus uvedbe pravnega okvira za varstvo tal v EU neuspešen, saj je bil maja 2014 umaknjen, potem ko ga je v Svetu osem let blokirala manjšina držav članic; želi spomniti na evropsko državljansko pobudo People4Soil iz leta 2016, ki jo je podprlo 500 evropskih institucij in organizacij in v kateri je bila EU pozvana, naj stori več za varstvo tal;

AA. ker sedanje panožne politike, recimo skupna kmetijska politika (SKP), pri varstvu tal ne pomagajo, kolikor bi po pravici morale; ugotavlja, da je večina njivskih površin v režimu skupne kmetijske politike, a se na manj kot četrtini teh površin ([32]) izvaja uspešna zaščita pred erozijo tal;

AB. ker se 80 % dušika zavrže in izgubi v okolju; ker prekomerno usedanje dušika poslabšuje kakovost zraka, kakovost vode, podnebne spremembe zaradi emisij dušikovih oksidov, pa tudi kakovost tal in biotsko raznovrstnost, med drugim z interakcijo med rastlinami in opraševalci in mrežami rastlin in opraševalcev, ter povzroča zmanjševanje stratosferskega ozona; ker z učinkovitejšo rabo dušika ne bi samo podprli podnebnih, naravovarstvenih in zdravstvenih ciljev, temveč bi na svetovni ravni vsako leto prihranili celo 100 milijard USD;

AC. ker intenzifikacija kmetijstva in prekomerna uporaba pesticidov v kmetijstvu povzročata onesnaževanje tal z ostanki pesticidov, tudi zaradi visoke obstojnosti nekaterih pesticidov v tleh in njihove strupenosti za neciljne vrste, ter imata trajne učinke na zdravje tal; ker razpršeno onesnaževanje z kmetijskimi kemikalijami ogroža tla;

AD. ker je zakonodaja EU pri varstvu voda dokaj dosledna, a nadzor nad onesnaževali iz tal obravnava z vidika varstva voda, ne pa z vidika širšega varstva okolja in tal; ker lahko onesnaževala, ki se sproščajo v ozračje in vodo, zaradi posedanja na tla posredno negativno vplivajo na kakovost tal;

AE. ker znanstveni dokazi potrjujejo, da so tla in organizmi v tleh močno izpostavljeni mešanici kemikalij, med njimi obstojnim in bioakumulativnim kemikalijam, ostankom pesticidov, ogljikovodikom, težkim kovinam, topilom in njihovim mešanicam, kar vodi v visoko tveganje kronične strupenosti, ki lahko spremeni biotsko raznovrstnost, ovira obnovo in poškoduje ekosistemske funkcije; ker so bili v Evropi opredeljeni približno 3 milijoni lokacij s potencialno onesnažujočimi dejavnostmi, od tega se za 340 000 ([33]) lokacij pričakuje, da bo potrebna sanacija; ker primanjkuje celovitih podatkov o razpršenem onesnaževanju tal;

AF. ker po mnenju Evropske agencije za okolje odsotnost ustrezne zakonodaje EU o tleh prispeva k degradaciji tal v Evropi in ker napredek pri doseganju trajnostnega razvoja v Evropi in po svetu ni mogoč, če zemljišča in tla ne bodo ustrezno obravnavana ([34]);

---

([31]) Poročilo Evropske agencije za okolje iz leta 2019 o stanju in obetih za evropsko okolje za leto 2020.

([32]) Eurostat, 2014. Popis evropskih kmetijskih zemljišč 2010. [spletna različica] URL: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statisticsexplained/index.php/Agricultural census 2010 (dostop februarja 2014). V povprečju se na 19 % njivskih površin v Evropi uporabljajo zimske prekrivne rastline, na 21,5 % se obdeluje manj, na 4 % se izvaja direktna setev.

([33]) Evropska agencija za okolje, *Progress in management of contaminated sites* (Napredek pri upravljanju onesnaženih območij).

([34]) Poročilo Evropske agencije za okolje iz leta 2019 o stanju in obetih za evropsko okolje za leto 2020.

AG. ker so za neposredno ali posredno proizvodnjo 95 % naše hrane potrebna tla;

AH. ker je iz pregleda aktualnih dokazov o stanju tal v EU razvidno, da približno 60–70 % tal v EU ni zdravih zaradi sedanjih praks upravljanja, pri čemer je dodaten, a nedoločen delež tal v slabem stanju zaradi količinsko preslabo opredeljenih problemov onesnaževanja ([35]);

AI. ker naj bi erozija tal zaradi vode in vetra po ocenah prizadela 22 % evropskih zemljišč in ker več kot polovico kmetijskih zemljišč v EU prizadene višja povprečna stopnja erozije od ravni, ki jo je še mogoče naravno nadomestiti (kar pomeni več kot eno tono izgubljene prsti na leto in na hektar) ([36]), kar še toliko bolj kaže, da so potrebne trajnostne tehnike upravljanja tal;

AJ. ker se ocenjuje, da približno 25 % namakanih kmetijskih zemljišč v Sredozemlju prizadene zasoljevanje, kar vpliva na njihov kmetijski potencial; ker problem zasoljevanja tal v sedanji zakonodaji EU ni obravnavan ([37]);

AK. ker izguba rodovitnih zemljišč za razvoj mest zmanjšuje potencial za proizvodnjo materialov in goriv na biološki osnovi, s čimer bi podprli nizkoogljično biogospodarstvo;

AL. ker so naložbe v preprečevanje degradacije tal in v sanacijo degradiranih zemljišč ekonomsko smiselne, saj koristi na splošno močno presegajo stroške; ker se ocenjuje, da so stroški sanacije desetkrat višji od stroškov preprečevanja ([38]);

AM. ker so tla v EU večinoma v zasebni lasti, kar je treba spoštovati, obenem pa so tla skupna dobrina, ki je potrebna za proizvodnjo hrane in ki zagotavlja osnovne ekosistemske storitve za celotno družbo in naravo; ker je v javnem interesu, da bi uporabnike zemljišč spodbujali k previdnostnim ukrepom za preprečevanje degradacije tal ter za ohranjanje in trajnostno upravljanje tal za prihodnje generacije; ker je zato treba razmisliti o podpornih ukrepih in dodatnih finančnih spodbudah za lastnike zemljišč, ki bodo namenjene varstvu tal in zemljišč;

AN. ker recikliranje zemljišč zajema le 13 % razvoja mest v EU in ker cilj EU, da do leta 2050 ne bi bilo več neto uporabe novih zemljišč, verjetno ne bo dosežen, če se letna stopnja tega pojava ne bo dodatno zmanjšala in/ali se ne bo povečalo recikliranje zemljišč ([39]);

AO. ker degradacija tal in zemljišč v sebi nosi čezmejne vidike, ki so vezani npr. na podnebne spremembe, količino in kakovost vode in onesnaževanje, na katere se je treba odzvati na ravni EU, s konkretnimi ukrepi držav članic in z večstranskim sodelovanjem s tretjimi državami; ker lahko prakse iz ene države, ki degradirajo tla, povzročijo stroške, ki jih mora kriti druga država članica; ker lahko razlike med nacionalnimi ureditvami varstva tal, npr. glede onesnaženosti tal, gospodarskim subjektom nalagajo zelo različne obveznosti in tako izkrivljajo konkurenco na notranjem trgu;

AP. ker je izkopana prst v letu 2018 predstavljala več kot 520 milijonov ton odpadkov ([40]), kar je daleč največji vir odpadkov v EU; ker izkopana prst po zakonodaji EU zaenkrat velja za odpadek in se zato odlaga na odlagališčih; ker prst večinoma ni onesnažena in bi jo bilo mogoče varno ponovno uporabiti drugje, če bi določili cilj predelave in hkrati vzpostavili celovit sistem sledljivosti;

---

([35]) Veerman, C., in drugi, 2020. *Caring for Soil is Caring for Life. In Interim Report for the Mission Board for Soil, Health and Food* (Skrb za tla je skrb za življenje. Vmesno poročilo za odbor za tla, zdravje in hrano); Evropska komisija: Bruselj, Belgija; str. 52.

([36]) Delovni dokument služb Komisije, *Evaluation of the 7th EAP* (Ocena sedmega okoljskega akcijskega programa) (SWD(2019)0181).

([37]) Delovni dokument služb Komisije, *Evaluation of the 7th EAP* (Ocena sedmega okoljskega akcijskega programa) (SWD(2019)0181).

([38]) Medvladna platforma o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES), *The IPBES assessment report on land degradation and restoration* (Poročilo z oceno o degradaciji in sanaciji tal), 2018.

([39]) Poročilo Evropske agencije za okolje iz leta 2019 o stanju in obetih za evropsko okolje za leto 2020.

([40]) https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_WASGEN/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=bbf937c1-ce8b-4b11-91b7-3bc5ef0ea042

**sreda, 28. april 2021**

AQ. ker je skladna in ustrezna politika EU za varstvo tal predpogoj za doseganje ciljev trajnostnega razvoja, Pariškega sporazuma in evropskega zelenega dogovora, zlasti za uresničevanje cilja glede podnebne nevtralnosti, strategije „od vil do vilic“, strategije za biotsko raznovrstnost, cilja ničelne stopnje onesnaževanja, strategije za biogospodarstvo ter drugih glavnih okoljskih in družbenih izzivov;

AR. ker so redno ažurirani, usklajeni in odprti podatki in informacije o tleh predpogoj za boljše oblikovanje politike na podlagi podatkov in dokazov, da bodo viri tal zaščiteni na ravni EU in nacionalni ravni;

AS. ker je Evropski odbor regij v svojem mnenju z dne 5. februarja 2021 Evropsko komisijo pozval, naj predlaga novo evropsko direktivo o kmetijskih površinah, da bi preprečili upadanje vsebnosti organskih snovi, ustavili erozijo in v kmetijske prakse uvedli prednostno skrb za življenje v tleh ([41]);

AT. ker je prehranska varnost odvisna od zanesljivosti tal in ker vsaka praksa, ki ogroža zdravje tal, ogroža prehransko varnost; ker bolj zdrava tla obrodijo bolj zdravo hrano;

AU. ker so v členih 4 in 191 PDEU določena temeljna načela okoljske politike EU in je v njima določeno tudi, da za to področje velja deljena pristojnost;

AV. ker je polovica tal v EU v gozdovih, biotsko raznovrstni in zdravi gozdovi pa lahko pomembno prispevajo k zdravju tal;

1. poudarja, da je treba tla v Uniji zaščititi in promovirati zdrava tla, saj se kljub omejenim in različnim ukrepom v nekaterih državah članicah nadaljuje propadanje tega živega ekosistema, ki je nujna komponenta biotske raznovrstnosti in neobnovljiv vir; poudarja, da naj bi stroški neukrepanja v zvezi z degradacijo tal v Uniji presegali 50 milijard EUR letno;

2. poudarja, da so tla pomembna z različnih vidikov (za pridelavo hrane, kot ponor ogljika in platforma za človekove dejavnosti, za proizvodnjo biomase, za preprečevanje poplav in suš, kot vir biotske raznovrstnosti, surovin, zdravil in genskih virov, za kroženje, shranjevanje in filtriranje vode in hranilnih snovi ter shranjevanje geološke in arheološke dediščine itd.) in da jih je zato treba zaščititi, trajnostno upravljati in obnoviti ter ohraniti njihovo večnamenskost s stalnim sodelovanjem na evropski ravni in na ravni čezmejnega povezovanja znotraj Unije kot tudi z državami zunaj nje;

3. meni, da so zdrava tla osnova za hranljivo in varno hrano ter pogoj za trajnostno proizvodnjo hrane;

4. meni, da so zdrava tla ključna za doseganje ciljev evropskega zelenega dogovora, kot so podnebna nevtralnost, obnova biotske raznovrstnosti, ničelno onesnaževanje za okolje brez strupov, zdravi in trajnostni prehranski sistemi ter odporno okolje;

5. meni, da bi morala biti tla deležna posebne pozornosti pri izvajanju strategije „od vil do vilic“, strategije EU za gozdove, strategije za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje vode, zraka in tal; zato poziva Komisijo, naj v prihodnjem akcijskem načrtu za ničelno onesnaževanje in pri reviziji direktive o industrijskih emisijah obravnava vse vire onesnaževanja tal;

6. pozdravlja vključitev varstva in obnove tal v tematske prednostne cilje osmega okoljskega akcijskega programa;

7. ugotavlja, da so tla v Uniji raznolika in da je treba poiskati ciljno usmerjene politične rešitve in sprejeti pristope za trajnostno upravljanje tal, prilagojene posameznemu okolju, za njihovo zaščito na podlagi skupnih prizadevanj na ravni Unije in držav članic v skladu z njihovimi pristojnostmi, saj ima degradacija tal in zemljišč čezmejne posledice, obenem pa je treba poskrbeti za enake konkurenčne pogoje za gospodarske subjekte;

([41]) CDR 3137/2020.

8. poudarja, da pomanjkanje enakih konkurenčnih pogojev med državami članicami in razlike v njihovih sistemih varstva tal ogrožajo delovanje notranjega trga, kar bi bilo treba obravnavati na ravni Unije, da bi preprečili izkrivljanje konkurence med gospodarskimi subjekti; poudarja, da bo novi okvir obravnaval vprašanje pomanjkanja pravne varnosti za podjetja in ima velike možnosti za spodbujanje poštene konkurence v zasebnem sektorju, razvoj inovativnih rešitev in znanja ter okrepitev izvoza tehnologij izven Unije;

9. poudarja, da tla, ki so skupni vir, v nasprotju z zrakom ali vodo niso urejena s posebno zakonodajo; zato pozdravlja, da namerava Komisija predlagati skladen in celovit okvir EU za varstvo tal;

10. poziva Komisijo, naj ob popolnem spoštovanju načela subsidiarnosti oblikuje vseevropski skupni pravni okvir za varstvo in trajnostno rabo tal, ki naj obravnava vse glavne nevarnosti za tla in naj med drugim vsebuje:

(a) skupne opredelitve tal, njihovih funkcij in meril za dobro stanje in trajnostno rabo;

(b) cilje, kazalnike, vključno z usklajenimi kazalniki, in metodologijo za stalno spremljanje stanja tal in poročanje o njem;

(c) merljive vmesne in končne cilje z usklajenimi nabori podatkov ter ukrepe za spopadanje z vsemi ugotovljenimi nevarnostmi in ustrezne časovne okvire, ob upoštevanju dobre prakse, pridobljene s prizadevanji „prvih na trgu“, in ob spoštovanju pravic, povezanih z lastništvom zemljišč;

(d) pojasnitev odgovornosti različnih deležnikov;

(e) mehanizem za izmenjavo primerov dobre prakse in usposabljanja ter ustrezne nadzorne ukrepe;

(f) zadostne finančne vire;

(g) učinkovito vključitev v ustrezne cilje in instrumente s tem povezanih politik;

11. poziva Komisijo, naj zakonodajnim predlogom priloži poglobljeno študijo ocene učinka na podlagi znanstvenih podatkov, ki bo vključevala analizo stroškov ukrepanja in neukrepanja v smislu takojšnjega in dolgoročnega vpliva na okolje, zdravje ljudi, notranji trg in splošno trajnostnost;

12. poudarja, da bi moral skupni okvir zajemati tudi določbe o kartiranju tveganih območij ter kontaminiranih, degradiranih in opuščenih območij, pa tudi o dekontaminaciji onesnaženih območij; poziva Komisijo in države članice, naj uporabljajo načelo, da plača onesnaževalec, in naj predlagajo mehanizem za sanacijo območij brez lastništva; meni, da bi lahko sanacijo teh območij financirali z evropskimi mehanizmi financiranja;

13. poziva Komisijo, naj razmisli o tem, da bi predlagala odprt seznam dejavnosti, pri katerih je velika možnost za kontaminacijo tal, ki bi ga sestavili na podlagi izčrpnih seznamov na nacionalni ravni; poudarja, da bi moral biti ta seznam javno dostopen in bi ga bilo treba redno posodabljati; Komisijo poziva tudi, naj pomaga uskladiti metodologije za ocenjevanje tveganj na kontaminiranih območjih;

14. meni, da je treba upoštevati dosedanje dejavnosti držav članic za opredelitev kontaminiranih območij; poudarja, da je treba redno posodabljati nacionalne evidence ugotovljenih kontaminiranih območij ter jih dati na voljo za javno posvetovanje; meni tudi, da bi morale države članice sprejeti določbe, s katerimi bi zagotovile, da bodo stranke v poslih z zemljišči seznanjene s stanjem tal in se bodo lahko ozaveščeno odločale;

15. poziva Komisijo, naj v ta skupni okvir vključi učinkovite ukrepe za preprečevanje in/ali zmanjšanje pozidave tal in morebitno drugo rabo zemljišč, ki vpliva na zmogljivost tal, s poudarkom na recikliranju degradiranih zemljišč in tal in zapuščenih območij namesto uporabe nezazidanih tal, da do leta 2030 ne bi prišlo do degradacije zemljišč in da najpozneje do leta 2050 ne bi bilo neto uporabe novih zemljišč, z vmesnim ciljem za leto 2030, da bi dosegli krožno gospodarstvo, vključi pa naj tudi pravico do učinkovitega in vključujočega sodelovanja javnosti in javnega posvetovanja o načrtovanju rabe zemljišč; poleg tega naj predlaga ukrepe, da bodo v primeru pozidave tal zagotovljene takšna gradnja in tehnike izsuševanja, ki ohranjajo največ možnih funkcij tal;

**sreda, 28. april 2021**

16. poziva Komisijo, naj posodobi smernice o dobri praksi za omejitev, omilitev in izravnavo pozidave tal v skladu s cilji evropskega zelenega dogovora;

17. poziva k meritvam zasedenih in/ali pozidanih zemljišč ter s tem povezane izgube ekosistemskih storitev in ekološke povezljivosti; poziva, naj se ti vidiki upoštevajo v okoljskih in strateških ocenah učinka projektov in programov ter naj se ustrezno izravnajo;

18. poudarja, da je treba varstvo tal ter njihovo krožno in trajnostno rabo in obnovo dosledno vključiti v vse ustrezne sektorske politike EU, da bi preprečili nadaljnjo degradacijo, zagotovili dosledno visoko raven varstva in rehabilitacijo, kjer je mogoča, ter preprečili prekrivanje, neskladnosti in nedoslednosti med zakonodajo in delovanjem EU; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj pregleda ustrezne politike, da bi zagotovila njihovo skladnost z varstvom tal ([42]);

19. meni, da bi morala skupna kmetijska politika zagotoviti pogoje za ohranjanje produktivnosti in ekosistemskih storitev tal; spodbuja države članice, naj v svoje nacionalne strateške načrte v okviru skupne kmetijske politike vključijo skladne ukrepe za varstvo tal in zagotovijo splošno uporabo agronomskih metod, ki temeljijo na agroekologiji; poziva Komisijo, naj oceni, ali nacionalni strateški načrti v okviru skupne kmetijske politike zagotavljajo visoko raven varstva tal in spodbujajo ukrepe za obnovo degradiranih kmetijskih površin; poziva k ukrepom za spodbujanje manj intenzivnih metod obdelave tal z minimalnimi posegi v tla, ekološkega kmetovanja in dodajanja organskih snovi v tla;

20. poudarja, da imajo tla pomembno vlogo pri čiščenju in filtriranju vode ter s tem pripomorejo k oskrbi velikega dela evropskega prebivalstva s pitno vodo; opozarja, da je bila med zadnjim preverjanjem ustreznosti politike EU o vodah ugotovljena omejena povezanost med zakonodajo EU o vodah in ukrepi za varstvo tal; poudarja, da je treba izboljšati kakovost tal ter kakovost in količino podtalnice in površinskih voda, če želimo izpolniti cilje okvirne direktive o vodah;

21. poudarja pomen oblikovanja tako imenovane pametne družbe za vodo, da bi podprli obnovo in varstvo tal ter preučili tesno povezavo med zdravjem tal in onesnaženostjo vode; poziva Komisijo, naj spodbuja uporabo ustreznih digitalnih orodij za spremljanje stanja voda in tal ter učinkovitosti političnih instrumentov;

22. pozdravlja namero Komisije, da bo v letu 2021 predstavila zakonodajni predlog za načrt EU za obnovo narave, in se strinja, da bi moral načrt vsebovati cilje za obnovo tal; poudarja, da bi moral biti načrt skladen s pregledano tematsko strategijo za tla;

23. ponovno poziva, naj se pri reviziji ciljev snovne predelave, določenih v zakonodaji EU za gradbene odpadke in odpadke iz rušenja objektov ter njihove frakcije, ki se nanašajo na posamezne materiale, vključi cilj materialne predelave za izkopane zemljine iz revizije okvirne direktive o odpadkih; poziva Komisijo in države članice, naj uvedejo sistematično diagnosticiranje stanja izkopanih zemljin in njihovega potenciala za ponovno uporabo ter sistem sledljivosti za zemeljske izkope in redno preverjanje na odlagališčih, da bi preprečili nezakonito odlaganje onesnažene zemlje z industrijskih degradiranih območij in zagotovili njeno skladnost s sprejemnimi mesti;

24. poudarja, da razdrobljenost in izgubljanje habitatov v obalnih morskih ekosistemih zmanjšujeta njihovo zmožnost zaščite obrežij in zagotavljanja trajnostnih virov preživljanja; priznava, da moramo v EU nujno zaščititi obalna območja, če želimo ublažiti nevarnost podnebnih sprememb v EU, ter poudarja, da mora Komisija zaščito in obnovo obalnih območij vključiti v novo strategijo EU za tla in v načrt EU za obnovo narave, skupaj z ekosistemskim upravljanjem, kot je celostno upravljanje obalnih območij ali pomorsko prostorsko načrtovanje; poziva Komisijo, naj v načrtu EU za obnovo narave prednost nameni obnovi obalnih območij, ki delujejo kot naravna zaščita obale in jih je urbanizacija obale prizadela, in sicer v regijah, ki jim grozijo erozija obale in/ali poplave;

25. poudarja, da je biotska raznovrstnost tal osnova za ključne ekološke procese, in z zaskrbljenostjo ugotavlja, da sta degradacija tal in pozidava tal v porastu, hkrati pa se zmanjšuje biotska raznovrstnost tal na evropskih kmetijskih območjih; zato poziva Komisijo, naj vzpostavi skupni okvir za varstvo in ohranjanje tal ter obnovo kakovosti tal na podlagi

([42]) Popis evropskih kmetijskih zemljišč 2010. [spletna različica] URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Agricultural_census_2010_-_main_results census 2010 (dostop februarja 2014). V povprečju se na 19 % njivskih površin v Evropi uporabljajo zimske prekrivne rastline, na 21,5 % se obdeluje manj, na 4 % se izvaja direktna setev.

znanstvenih podatkov in ocen gospodarskih, okoljskih in socialnih učinkov ter naj razvije konkretne rešitve za žariščne točke v Evropi z dvojnim namenom obnove biotske raznovrstnosti ter naravne blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje; meni, da je treba v vsej EU vzpostaviti in vzdrževati zanesljivo spremljanje organizmov in trendov v tleh, tako v obsegu kot količini; poziva Komisijo in države članice, naj podprejo nadaljnje raziskave, tudi različnih globin in obzorij, pa tudi spremljanje in koristne kmetijske in gozdarske prakse za povečanje vsebnosti organskih snovi v tleh v večjih globinah; v zvezi s tem pozdravlja cilje v strategiji „od vil do vilic“ in strategiji za biotsko raznovrstnost do leta 2030; glede na to, da bosta kmalu na vrsti vmesna pregleda obeh strategij, poziva, naj se oblikujejo jasne usmeritve ob spoštovanju različnih izhodiščnih točk držav članic;

26. meni, da je nadvse pomembno doseči zdrav mikrobiom v tleh;

27. poudarja, da se v tleh gozdov v EU skladišči približno 2,5-krat več ogljika kot v drevesni biomasi ([43]);

28. poudarja, da se pri gospodarjenju z gozdovi, ki vključuje posek na golo, uničuje simbiotična mreža dreves in gliv, ki se po poseku na golo skoraj nikoli več ne obnovi; poudarja, da je ta mreža v borealnih gozdovih najpomembnejši mehanizem za kopičenje organske snovi v prsti in torej ključnega pomena za globalni ogljikov krog ([44]); ponavlja, da poseka na golo ne moremo primerjati z naravnimi motnjami, ki jih povzročijo gozdni požari, saj je za požgana območja značilna zelo velika količina odmrlega lesa in tla so na voljo za naselitev vrst, kar pa ne velja za območja poseka na golo;

29. poziva k doslednemu izvrševanju standardov dobre živinoreje, precejšnjemu zmanjšanju uporabe zdravil v veterinarski medicini in njihovemu širjenju na poljih z gnojenjem ter strogemu izvrševanju direktive o nitratih;

30. pozdravlja zavezo Komisije v okviru akcijskega načrta za krožno gospodarstvo, da bo revidirala Direktivo Sveta 86/278/EGS o blatu iz čistilnih naprav; Komisijo poziva, naj zagotovi, da bo z revizijo prispevala k varstvu tal, tako da se bo povečala vsebnost organskih snovi v tleh, da se bodo reciklirala hranila in zmanjšala erozija, obenem pa zaščitila tla in podtalnica pred onesnaževanjem;

31. poziva Komisijo, naj podpre zbiranje podatkov o zbijanju tal in spodbuja trajnostne kmetijske ukrepe za zmanjšanje uporabe težke mehanizacije;

32. poziva Komisijo, naj Evropski center za podatke o tleh zadolži za spremljanje ostankov pesticidov ter ocenjevanje količine ogljika, shranjenega v evropskih tleh, in za določitev ciljev za obnovo tal in izboljšavo njihove kakovosti, tudi tako, da se poveča vsebnost organskih snovi v tleh, v skladu s priporočili Medvladnega panela za podnebne spremembe in zahtevami v zvezi s cilji trajnostnega razvoja;

33. meni, da je trajnostno upravljanje tal ključni element dolgoročne politike na področju kmetijstva in prehrane; vendar priznava pomen pravnih določb, ki prispevajo k obnovi, ohranjanju in strogemu varstvu nepoškodovanih tal in so med drugim osredotočene na spreminjanje tal in rabe zemljišč na mokriščih, šotiščih, trajnih travnikih in pašnikih;

34. poziva, naj se v novi strategiji EU za tla opredelijo in spodbujajo dobre in inovativne kmetijske prakse, s katerimi bi lahko preprečili in zmanjšali nevarnost zasoljevanja tal ali nadzorovali njegove negativne učinke;

35. spodbuja Komisijo in države članice, naj učinkovito prispevajo k zmanjšanju prekomerne uporabe sintetičnih gnojil, zlasti dušika, tako da znižajo pragove, določene v direktivi o nitratih; poziva Komisijo, naj si na podlagi resolucije Programa Združenih narodov za okolje o trajnostnem upravljanju dušika in cilja Izjave iz Kolomba prizadeva za prepolovitev dušikovih odpadkov iz vseh virov do leta 2030; poziva Komisijo in države članice, naj z vso ustrezno zakonodajno zagotovijo trajnostno upravljanje hranil, tudi z izboljšanjem učinkovitosti rabe dušika, bolj ekstenzivno živinorejo na določenih območjih, mešano kmetijsko pridelavo, ki povezuje živinorejske sisteme in sisteme poljedelstva, učinkovito rabo

([43]) Bruno De Vos in drugi, *Benchmark values for forest soil carbon stocks in Europe: Results from a large scale forest soil survey*, Geoderma, št. 251–252, avgust 2015, str. 33–46.

([44]) K. E. Clemmensen in drugi, *Roots and Associated Fungi Drive Long-Term Carbon Sequestration in Boreal Forest*, Science 339, 1615, 2013.

živalskega gnoja in večjo uporabo v kolobarjih kmetijskih rastlin, ki vežejo dušik, kot so stročnice; poziva Komisijo, naj pri obračunavanju svetovnih emisij toplogrednih plinov nameni več pozornosti emisijam dušikovega oksida in si bolj usklajeno prizadeva za odpravo presežka dušika kot podnebnega, naravnega in zdravstvenega vprašanja, hkrati pa ponudi spodbude za boljše upravljanje dušika na ravni kmetij;

36. poziva k reviziji Direktive 2004/35/ES o okoljski odgovornosti, da bi okrepili njene določbe v zvezi z onesnaženimi območji;

37. poziva Komisijo, naj zagotovi skladnost med novo strategijo za tla in prihodnjo strategijo EU za gozdove, tako da v strategijo za gozdove vključi zahteve v zvezi s trajnostnim upravljanjem tal, kot so kmetijsko-gozdarske prakse;

38. poziva Komisijo, naj pregleda tematsko strategijo za tla in brez odlašanja sprejme akcijski načrt z naslovom „Za ničelno onesnaževanje zraka, vode in tal – gradimo bolj zdrav planet za bolj zdrave ljudi“; v zvezi s tem pozdravlja, da namerava Komisija povečati pravno varnost za podjetja in državljane, s tem da bo določila jasne, merljive cilje in akcijski načrt;

39. poudarja, da lahko kmetijsko-gozdarske prakse dejavno zagotovijo koristi in sinergije za okolje, kot so preprečevanje erozije, izboljšanje biotske raznovrstnosti, shranjevanje ogljika in urejanje voda;

40. poziva Komisijo, naj se spopade z razpršeno kontaminacijo iz kmetijskih dejavnosti, v skladu s cilji strategije „od vil do vilic“; z zvezi s tem pozdravlja napoved Komisije o reviziji direktive o trajnostni rabi pesticidov; želi spomniti, da že obstajajo številne alternative sintetičnim pesticidom, kot je integrirano varstvo rastlin pred škodljivimi organizmi, in da bi bilo treba njihovo uporabo povečati; pričakuje, da se bodo Komisija in države članice nemudoma odzvale na vse njegove pozive iz resolucije z dne 16. januarja 2019 o postopku Unije za registracijo pesticidov;

41. obžaluje, da postopek EU za odobritev kemikalij, vključno z oceno tveganja za okolje in ekotoksikološkimi študijami, ne upošteva ustrezno vpliva kemikalij na tla; zato poziva Komisijo, naj v novi strategiji EU za tla v skladu s strategijo na področju kemikalij za trajnostnost sprejme regulativne ukrepe za preprečevanje in blažitev onesnaževanja tal s kemikalijami, zlasti z obstojnimi in tistimi, ki se kopičijo v organizmih (vključno s plastiko in mikroplastiko), ter naj poskrbi, da bodo ekološko relevantni preizkusni pogoji reprezentativni in se bodo ujemali s pogoji na prostem;

42. poziva Komisijo, naj nemudoma podpre raziskave, da se premosti obstoječa vrzel v znanju o potencialu biotske raznovrstnosti tal pri reševanju težav zaradi onesnaženosti tal in o vplivu onesnaženosti na biotsko raznovrstnost tal ter da se odpravijo zakonodajne vrzeli v zvezi s strupenostjo biocidov in veterinarskih proizvodov za tla in organizme v tleh; poziva Komisijo in države članice, naj podprejo delo odgovornih agencij ter zagotovijo razvoj in spodbujanje nadomestnih rešitev za najbolj strupene biocide pri veterinarskem zatiranju škodljivcev; poziva Komisijo, naj v sodelovanju z Evropsko agencijo za kemikalije na osnovi previdnostnega načela razvije evropske omejitve za onesnaženost tal s per- in polifluoroalkilnimi snovmi (PFAS);

43. obžaluje, da pri preverjanju ustreznosti zakonodaje EU o vodah niso bile upoštevane možnosti za širše integrirano okoljsko upravljanje v zajetjih, s katerimi bi povezali načrte upravljanja povodij s splošnejšimi načrti za varstvo tal; meni, da bi takšna celovita analiza in odločanje pripomogla k izpolnjevanju več različnih ciljev politike EU in bi lahko prinesla koristi na lokalni ravni upravljanja;

44. poziva države članice, naj bolje povežejo hidrološko načrtovanje in načrtovanje tal ter naj skupaj ocenijo pritiske in tveganja (tudi v okviru načrtov upravljanja povodij) in sprejmejo integriran pristop k ukrepom, ki zagotavljajo varstvo teh dveh okoljskih medijev;

45. se strinja z Evropsko agencijo za okolje, da je za uvedbo zgodnjih opozoril o prekoračitvah kritičnih pragov in usmerjanje trajnostnega upravljanja tal potrebno usklajeno in reprezentativno spremljanje tal po vsej Evropi ([45]); poziva države članice in Komisijo, naj izboljšajo in pospešijo zbiranje in vključevanje podatkov o stanju tal ter trendih in dejavnikih tveganja za tla na ravni EU; v zvezi s tem pozdravlja ustanovitev opazovalne skupine EU za tla, ki uporablja zbirko

([45]) Poročilo Evropske agencije za okolje iz leta 2019 o stanju in obetih za evropsko okolje za leto 2020.

podatkov LUCAS; poziva Komisijo, naj zagotovi dolgoročno delovanje za oba instrumenta ter zadostna sredstva za optimalno in redno spremljanje bioloških lastnosti tal in fizikalno-kemičnih značilnosti, vključno s prisotnostjo kmetijskih kemikalij in drugih onesnaževal, na primer onesnaževal, ki vzbujajo vse večjo skrb; meni, da je to bistveno za odpravo vrzeli glede podatkov in kazalnikov ter za podporo evropskemu zelenemu dogovoru; poudarja, da je treba bolje razumeti procese, ki vodijo v degradacijo tal in dezertifikacijo v EU; poziva Komisijo, naj določi metodologijo in ustrezne kazalnike za ocenjevanje in zbiranje podatkov o obsegu degradacije tal in dezertifikacije v EU;

46. ugotavlja, da se je 13 držav članic razglasilo za prizadete države po Konvenciji Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji (UNCCD); poziva Komisijo, naj v politike EU vključi cilje OZN za trajnostni razvoj glede varstva tal;

47. je seznanjen z izzivi z vidika upravljanja, usklajevanja, komuniciranja ter s finančnega, tehničnega in pravnega vidika, ki otežujejo izboljšanje doslednosti in interoperabilnosti sistema EU za spremljanje tal in zbiranje informacij ter nacionalnih sistemov; poziva Komisijo in države članice, naj se družno spopadejo s temi cilji in pospešijo sodelovanje, tudi znotraj strokovne skupine EU za varstvo tal, da bi zagotovili visoko raven varstva tal ter preprečili podvajanje in ustvarjanje nepotrebnega upravnega bremena in stroškov za države članice ter mala in srednja podjetja;

48. poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo in pospešijo prizadevanja, da bi v celoti izkoristili vrednost vode in zlasti dosegli popolno ponovno uporabo hranil in dragocenih sestavin, najdenih v odpadnih vodah, ter tako povečali krožnost v kmetijstvu in preprečili prekomerno izpuščanje hranil v okolje;

49. poziva Komisijo, naj omogoči letno konferenco, na kateri bodo sodelovale države članice in ustrezni deležniki, in jim dodeli ključno vlogo prek dialogov o posameznih vprašanjih;

50. priznava, da so zdrava tla pomembna, saj so največji kopenski ponor ogljika za zajemanje in shranjevanje ogljika, zlasti v kombinaciji s koristnostjo mokrišč, in zagotavljajo naravne rešitve, zaradi česar je varstvo tal nujno za uresničitev podnebnih ciljev do leta 2030 in cilja Unije glede doseganja podnebne nevtralnosti najpozneje do leta 2050; poudarja, da bi nova strategija glede tal morala zagotoviti, da bo prispevek tal k blažitvi podnebnih sprememb in prilagoditvi nanje skladen z ostalimi politikami EU na področju podnebja; zato poziva države članice, naj v svojih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih okrepijo vidik obnove in trajnostne rabe tal v okviru podnebne politike, zlasti pri ukrepih, ki se nanašajo na kmetijski sektor in na rabo zemljišč, spremembo rabe zemljišč in gozdarstvo, da bi ohranili, obnovili in povečali ponore ogljika, zlasti na področjih s prstjo, ki je bogata z ogljikom, kot so travišča in šotišča, poleg ukrepov, usmerjenih v zmanjšanje emisij iz kmetijstva; meni, da bi bilo treba podpreti ukrepe za povečanje sekvestracije ogljika v tleh; pozdravlja zlasti, da je Komisija napovedala pobudo za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine, in jo spodbuja, naj preuči več možnosti;

51. meni, da je treba preprečiti netrajnostne prakse, ki povzročajo izgube organskega ogljika v tleh in prispevajo k podnebnim spremembam; obžaluje, da so ocene vsebnosti ogljika omejene na zgornji opad, ter poziva države članice in Komisijo, naj pripravijo ustrezne podatke o vsebnosti ogljika za spodnje plasti tal, kar bi izboljšalo razumevanje skupnega potenciala zadrževanja vsebnosti ogljika in njegovega povečanja;

52. poziva Komisijo, naj pri naslednji reviziji Uredbe o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 v skladu s cilji za podnebno nevtralnost do leta 2050 določi ciljni datum, do katerega naj vsa kmetijska zemljišča postanejo neto ponori ogljika;

53. poudarja, da lahko ogljično kmetijstvo prinese številne koristi: prilagoditev podnebnim spremembam, izboljšanje vzdržljivosti in produkcijske zmogljivosti tal, večjo biotsko raznovrstnost in manjše odtekanje hranilnih snovi; poziva k izboljšanju krepitve zmogljivosti, mreženja in prenosa znanja, da bi pospešili sekvestracijo ogljika in povečali vsebnost ogljika v tleh ter tako pripomogli k reševanju podnebnega izziva;

54. poudarja, da netrajnostna raba zemljišč privede do izpusta ogljika v atmosfero, potem ko je bil stoletja ali tisočletja del ekosistema tal;

**sreda, 28. april 2021**

55. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da bo večnamenskost tal ustrezno obravnavana v raziskavah, okrepijo raziskave za inovacije in financiranje na področju tal ter prilagodijo ustrezne obstoječe programe financiranja, da bodo v raziskavah na tem področju odražale posebne lastnosti tal; pozdravlja začetek izvajanja misije za zdravje tal in hrano v okviru programa Obzorje Evropa; poziva k okrepljeni vlogi opazovalne skupine EU za tla in Evropskega centra za podatke o tleh ter k dodelitvi ustreznih sredstev za izpolnjevanje njunih nalog in doseganje ciljev nove strategije za tla; poleg tega poziva Komisijo in države članice, naj oblikujejo taksonomsko strokovno znanje o biotski raznovrstnosti tal in znanje o posledicah stanja tal za povezavo ekosistemov; poudarja medsebojno odvisnost tal in vode ter poziva k namenski podpori za raziskave o pozitivni vlogi zdravih tal pri nadaljnjem zmanjševanju razpršenega onesnaževanja vode;

56. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo zadostno finančno podporo in spodbude za podpiranje varstva tal, njihovega trajnostnega upravljanja, ohranjanja in obnavljanja, inovacij in raziskav prek skupne kmetijske politike, kohezijske politike, programa Obzorje Evropa in drugih razpoložljivih finančnih instrumentov; spodbuja Komisijo in države članice, naj opredelijo območja, prizadeta zaradi erozije in nizke vsebnosti organskega ogljika, in območja stiskanja tal, da bi lahko prejela ciljno financiranje;

57. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo zadostne človeške vire in ustrezno stopnjo finančne vzdržnosti agencij, ki sodelujejo pri delu, povezanem s tematsko strategijo EU za tla; poudarja, da je zadostno število kvalificiranih zaposlenih osnovni pogoj za uspešno izvajanje politik Unije; zato poziva Komisijo, naj zagotovi zadostno število zaposlenih, zlasti na Generalnem direktoratu za okolje;

58. poziva Komisijo in države članice, naj uvedejo ukrepe za usklajeno in integrirano zbiranje podatkov, celovit sistem spremljanja ter izmenjavo informacij in primerov dobre prakse o varstvu, trajnostnem upravljanju in obnovi tal v vsej Uniji, pri tem pa čim bolj povečajo sinergijo med obstoječimi sistemi spremljanja in orodji skupne kmetijske politike;

59. meni, da bi morali biti ti ukrepi osnovni pogoji za upravičenost do financiranja Unije ali nacionalnega financiranja;

60. meni, da bi morale države članice v rednih časovnih razmakih, ki niso daljši od petih let, pripraviti in objaviti poročila o stanju tal; meni, da bi morali biti zbrani podatki o tleh javno dostopni na spletu;

61. podpira pobude za večjo ozaveščenost in boljše razumevanje javnosti o pozitivnem učinku funkcij tal in njihovega varstva, vključno s tistimi, ki so povezane s trajnostnim upravljanjem, varstvom in obnovo tal, z javnim zdravjem in okoljsko trajnostjo; poudarja, da sta ozaveščenost javnosti in njeno razumevanje funkcij tal ključnega pomena za uspeh nove strategije za tla in za zagotovitev sodelovanja državljanov, predvsem lastnikov zemljišč, kmetov in gozdarjev kot glavnih akterjev pri upravljanju tal; poziva h krepitvi sodelovanja s širšo javnostjo na področju zdravja tal in izrednih okoljskih razmer ter k podpori pobudam skupnosti za varstvo in trajnostno rabo tal; izraža podporo pobudi za svetovni dan tal in poziva k nadaljnjim ukrepom za večjo ozaveščenost o tej problematiki;

62. poudarja, da bi morala okoljska tveganja, zajeta v prihodnji zakonodaji o obvezni primerni skrbnosti na področju človekovih pravic in varstva okolja, vključevati degradacijo tal na podlagi ciljev nove strategije EU za tla;

63. poziva Komisijo, naj kot vodilna svetovna sila na področju varstva okolja v novi strategiji EU za tla določi, da bosta varstvo in trajnostna raba tal vključena v vse pomembne vidike njene zunanje politike, ter naj ta vidik v celoti upošteva pri sklepanju ustreznih mednarodnih sporazumov in pri reviziji že obstoječih;

64. poziva Komisijo, naj varstvo tal vključi v poglavja trgovinskih sporazumov o trgovini in trajnostnem razvoju, sprejme ukrepe za preprečevanje uvoza degradacije tal iz teh držav, vključno z degradacijo, ki jo povzročajo biogoriva z zelo negativnimi vplivi na okolje, ter naj ne izvaža degradacije tal; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo izdelki, uvoženi iz tretjih držav v EU, skladni z istimi okoljskimi standardi in standardi za trajnostno rabo zemljišč;

65. razume, kako pomembno je sodelovanje na vseh ravneh za učinkovito obravnavo vseh nevarnosti za tla; zato poziva države članice, naj dajo zgled in razmislijo o uvedbi konvencije o tleh v okviru Organizacije združenih narodov;

66. izraža podporo misiji Skrb za tla je skrb za življenje v okviru programa Obzorje Evropa, ki jo je predlagal odbor misije za zdravje tal in hrano, katere cilj je zagotoviti, da bo do leta 2030 75 % tal zdravih za zdravo hrano, ljudi, naravo in podnebje;

67. priporoča razvoj novih zelenih, gozdnih in kmetijsko-gozdarskih območij, zlasti v mestnih regijah, da se izravnajo negativni vplivi sedanje visoke stopnje pozidave tal v evropskih mestih;

68. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.